

nn 4117

BEN

BLOC D'ESTUDIANTS NACIONALISTES

ADHERIT A LA F.N.E.C.

1961-1962 Primer Trimestre
Barcelona-Valencia-Mallorca.

Nº 2.

UN NOU CURS

01581

Després del parèntesi estival la Universitat ha obert novament les portes. Però novament, com un símbol, les portes centrals han restat tancades. Un símbol de la por del Règim a la nostra joventut que puja. La nova joventut que ha descobert la injustícia fonamental del sistema i s'ha sotret a la seva tutela. Que ha descobert quines són les causes justes i de quina part està la veritat. I que s'hi ha entregat sense reserves, i ha proclamat i proclama, amb tota la força del seu crit, que ja n'hi ha prou d'injustícia i hipocresia, i de covard i servil conformisme. Que ha decidit plantar cara, en la forma resolta i viril que escau a la joventut, a l'opressió i a la tirania. Les portes centrals tancades són un símbol d'aquesta por.

Nosaltres, els estudiants catalans agrupats en el Bloc d'Estudiants Nacionalistes, iniciem el curs amb una renovada fe en els nostres principis nacionalistes, progressius i democràtics. Fe renovada, icada dia mes ferma, en la nostra pàtria Catalunya, en la justícia i en la llibertat. Fe, que ens incrementa les energies, i a la qual procurarem ésser fidels amb un renovada combativitat.

En iniciar el curs ens trobem, respecte al passat, amb dues novetats importants, que ens cal analitzar. Es tracta de dues lleis d'incumbència universitària que el Govern, aprofitant l'estiu com els lladres la fosca de la nit, ha promulgat durant les passades vacances. Es curiosa aquesta activitat del Govern quan la Universitat està tancada. Igualment hom ho aprofita per a "reajustar" les tarifes tramviàries. És el mateix simbolisme de les portes closes: La debilitat i la por, que s'encobreix amb la faramallaretòrica de discursos i commemoracions, carregosament esbombada pel monopoli de tots els instruments de difusió. Les novetats a què ens referim, i que intentarem analitzar són, d'una banda, la Càtedra de Català i de l'altra, la reestructuració del S.E.U.

La Càtedra de Català.

El fet és senzill i vergonyós: els catalans no sabem la nostra llengua. O pitjor: la majoria de catalans no sabem gairebé ni quina és la nostra llengua. En tenim com a més, una vaga i tímida intuïció. Només en unes minories hi ha una idea clara i una consciència exacta de la realitat i del problema. Això es una conseqüència directa de la tirania franquista, que intenta aniquilar la catalanitat, i també ho és - cal reconèixer les pròpies culpes - de la incomprendible dimissió salvant les naturals excusacions, de la generació dels nostres pares.

UNB
Biblioteca de Comunicació
Biblioteca General
CEDOC

Siguin quines en siguin les culpes i les causes directes i indirectes, el fet és que els catalans se'ns vol donar gat per llebre. La realitat, però, és molt més senzilla i clara: La llengua dels catalans és la catalana o no cap altra. El castellà és la llengua dels castellans, i per a nosaltres és una llengua forastera com pot ésser-ho el francès o el rus. D'això, el poble català en té una idea intuïtiva bastant clara, malgrat no saber-ne precisar els termes a l'hora de les teoritzacions. La distinció que la gent fa entre catalans i castellans segons la llengua parlada equival a una teoria de les nacionalitats. Però la realitat també és que a les escoles primàries, a l'ensenyament mitjà, i a la Universitat, així com a la premsa, radio, cinema, etc. la llengua catalana es ignora com si fos una cosa inexistente, i suplantada pel castellà en un dels casos d'imperialisme més descarat i a la vegada més hipòcrita del moment actual.

Això forma part de l'acció secular de Castella, que en la seva expansió imperialista ha volgut dominar i conformar la península a la seva imatge i semblança. Tanmateix aquesta acció no fóra possible si no hi hagués en certes capes de la societat catalana una inconscient conformitat. Cal no oblidar, però, que Catalunya i amb ella la causa dels treballadors, la classe que més autènticament la representa, foren derrotades en una guerra que se n'ha vingut a dir "Cruzada".

Aquesta realitat, però, és injusta i humiliant i, per més guerres o "cruzadas" que s'hagin perdut, els catalans no podem tolerar-la. Els estudiants, naturalment més inquiets a les injustícies, fa anys que reivindiquem l'acabament d'aquest estat de coses. Les nostres reivindicacions, en el terreny concret de la llengua i cultura catalanes, que prengueren llur màxima virulència el curs passat, en el qual arribaren a ésser sorolloses, han conduït al decret de creació de la Càtedra de català. El que més tem el Règim és l'alteració de l'ordre públic, i no és la primera vegada que per evitar aquesta alteració es resigna a fer determinades concessions.

Aquestes reivindicacions de caràcter cultural, secundades ara per amplis sectors d'universitaris, han estat des de fa molts anys una mena de "leit motiv" per als grups més inquiets d'estudiants que ens precediren.

Homés, ara, repassarem les fites més recents que han forçat el Govern a fer-nos aquesta concessió:

A la Vuitena Conferència Internacional d'Estudiants, celebrada a Lima (Perú) els dies 15 al 25 de febrer del 1959, va ésser discutit a proposta de la F.N.E.C. el problema, i extractem de la Declaració de la Conferència sobre Espanya els paràgraf següents:

"... las nacionalitats distintes de la castellana han estat privades dels seus drets i no se'ls permet tenir institucions culturals pròpies, ni poden estudiar les llengües vernacles, ni perfeccionar les seves cultures en altres institucions..."

Aquesta conferència proclama de nou els seus principis democràtics i repeteix la seva condemna dels règims colonialistes, dictatorials i totalitaris. En conseqüència:

Condema l'opressió de la Universitat i de la cultura espanyola en general, i de la universitat de Barcelona i

de la cultura catalan en particular...

... Es sol·licita amb els estudiants que lluiten per la llibertat de llur país i de llurs universitats...

... La Conferència demana al Govern Español que:

... d) Permeti l'ensenyament en la llengua pròpia del país, i en tots els graus de l'ensenyament, i el restabliment a la Universitat de Barcelona de les càtedres Llengua, Filologia i Literatura Catalanes, Història de Catalunya i Dret Civil Català...

... La Conferència encomana a la Secretaria Coordinadora (Cosec) que presti tot l'ajut tècnic possible a FNEC i ULE i que doni àmplia publicitat a les resolucions sobre Espanya preses per aquesta Conferència..."

El mes de juny del 1959 va tenir lloc a l'església de Sant Ildefons l'incident que donà lloc a la campanya contra Galinsoga. Aquesta campanya de reivindicació netament catalana es va desenvolupar durant els últims mesos de l'any 1959 i primers del 1960:

Un cop destituït Galinsoga va circular per la Universitat un full clandestí del qual extractarem un fragment:

"... A ningú no escapa que l'incident de Sant Ildefons ha estat l'excusa, el fet concret, sobre el qual s'ha muntat la campanya de protesta per l'estat d'opressió i de injustícia en que romàn el nostre poble, des de la instauració del règim actual. D'aquest estat d'opressió en Galinsoga ha estat només un símbol, potser el més barroer i ingenu. Les injustícies, però continuen. La nostra llengua, d'una tradició culta mil·lenària i suport d'una Renaixença que va sorprendre i admirar al món i que encara que no tingués tot això la defensaríem igual perquè és la nostra- és perseguida i ignorada en tota la vida oficial de l'Estat Espanyol. No s'ensenyava a les escoles, ni és usada en els diaris ni en la ràdio, ni permès el seu ús públic. Es veu que els catalans només som espanyols per treballar i per pagar els impostos. Els nostres diners i el nostre treball són l'única cosa que el Règim accepta.

A la nostra universitat la situació no és pas més falaguera. Apart el seu caràcter classista, que barra l'accés a la cultura als joves procedents de famílies sense recursos econòmics, la universitat de Barcelona és segurament l'única universitat del món, juntament amb la nostra germana de València, on són ignorats la llengua, l'esperit i la cultura del país en què radica.

Com que la injustícia continua ha de continuar la nostra protesta i la nostra campanya. Hem iniciat el camí de fer-nos respectar i cal continuar-lo. Proseguim la campanya Galinsoga amb una **CAMPANYA DE DEFENSA DE LA LLINGUA CATALANA**. La veritat i la justícia estan de la

nostra banda, i si continuem units també hi tindrem la força.

Universitaris Catalans:

PARLEM CATALÀ SEMPRE I EN TOTA OCASIO

IMPOSEM QUE SE'NS PARLI EN CATALAN.

EXIGIM LA CREACIO DE CATEDRES LLIURES DE LA LLENGUA, HISTORIA, LITERATURA, ART I DRET CIVIL DE CATALUNYA, I EL LLIURE US DE LA NOSTRA LLENGUA COM A INSTRUMENT DE TREBALL A TOTES LES FACULTATS

Per la llibertat i la democràcia:

CATALUNYA TE LA INICIATIVA "

Pocs dies després circulava amb gran profusió per tot Catalunya un manifest signat per cent intel·lectuals catalans en el qual es demanava l'ensenyament del català a les escoles.

Cap a les darreries del curs 1959-60 és presentà a la Cambra de Facultats de Ciències una moció, que fou aprovada per unanimitat, excepte un vot desfavorable, de demanar al Rector la creació d'una Catedra de llengua i Cultura Catalana.

Tot seguit la mateixa moció fou presentada i aprovada, per esclatant majoria a les cambres de totes les altres Facultats i Escoles. Es produí una intervenció del "Jefe" del SEU del districte, el qual, veient la popularitat de la proposta va voler fer-se-la seva i va dir que trametria al Rector la petició de les Cambres. La fase final del curs, amb la preocupació pels examens féu que els estudiants deixessin de pressionar en aquest sentit.

En iniciar-se el curs 1960-61 no hi havia cap novetat respecte a la Càtedra. Es feren alguns sondeigs i pressions al cap del SEU, el qual anava donant llargues a la qüestió, amb l'excusa que el Rector ho estava tramitant. Per suplir, mes o menys, l'acció de la Càtedra hom demanà autorització per organitzar, per part dels estudiants, classes de català a les facultats. Aquest permís fou concedit a Bret, on les classes començaren tot seguit. Però a les altres Facultats el permís fou denegat. Alsehores aparegueren uns papers clandestins convocant una manifestació d'estudiants al rectorat per tal de reforçar amb llur presència les peticions cursades. La manifestació estava convocada per a la una del migdia. Durant tot el matí del mateix dia el cap del SEU i el Rector mantingueren una febrils activitat. La possibilitat que es produïessin aldarulls va espantar al Rector i el va fer treballar depressa. Demanà que la concentració no es produís. I per això donà autorització a totes les classes de català que hom cregués convenient organitzar, a la gegada que prometia no demorar ni un sol dia més la petició de la Càtedra al ministeri.

Veient que el Rector entrava en raó, es desistí de fer la manifestació, però com que la gent que no havia pogut ésser informada del gir de la situació s'anava concentrant, es celebrà una reunió en una aula per tal de donar compte als estudiants de com estaven les coses i de les promeses del Rector. En aquest acte s'acordà donar una treva a fi que el Rector tingués temps de fer les gestions pertinents, però si al cap d'un temps no s'obtenia cap resposta, es tornaria a sortir de la via legal.

Les gestions oficials que es realitzaren fo en mes o menys les següents:

El Rector informà a Madrid de com estaven les coses. Del ministeri li van indicar que és podria crear la càtedra, però que això havia d'ésser a iniciativa del Claustre de la Facultat de Filosofia i Lletres. Així, doncs, es reuní el Claustre, i aquest "espontàniament" decidí demanar al ministeri la creació d'una Càtedra de Català a la Universitat de Barcelona. El Dogà trametè al ministeri la decisió del Claustre, i durant el curs no se'n tornà a sabèrrres més. A l'estiu, llegint el diari, vam saber que havia estat d'acordat, a petició de la Facultat de Filosofia i Lletres, l'establiment d'una Càtedra de Català. Naturalment, com sempre, això era aprofitat per la parlar de la "Unidad de España" i de l'amor que l'Estat Espanyol té a Catalunya.

Fins a vè la paperassa. Ara bé: resulta que ja fa dies que ha començat el curs i ningú no sap res de la Càtedra de Català. No en coneixem l'estatut, o sia que no sabem en què consistirà. Tenim molt poca esperança que la Càtedra sigui una cosa minimament satisfactòria. Però el pitjor és que, per ara, no hi ha cap indici d'una mes o menys propera inauguració de la mateixa. Sembla ésser que, almenys aquest curs, encare no tindrem càtedra. No és aquest el lloc avinent per a donar cap consigna concreta, però creiem que els estudiants haurem de veure quina actitud adoptem. Si només volen entendre el llenguatge de la violència haurem d'omprar la violència. I que consti que els violents són ells. Nosaltres preferiríem el diàleg, però perquè hi hagi diàleg hi ha d'haver dos interlocutors disposats a dialogar. A més a més ens asisteix la absoluta justícia de la nostra reivindicació.

La Reorganització del SEU.

La reorganització del "Sindicato Español Universitario" constitueix un altre dels temes que demanen un comentari en encetar-se el nou curs. Abans, però, cal que digem que entenem per sindicat, grosso modo, aquella organització que defensa efectivament els interessos professionals dels que voluntàriament s'hi han afiliat i doncs que s'hi senten veritablement representats. Com qualsevol aspecte de la democràcia cal que sigui lliure i que en el seu si hom pugui expressar-se lliurement. Malgrat les lleus al·lusions que la premsa del règim ha fet sobre els sindicats de l'estranger i de la seva organització, no ens hem pas d'estranyar que, després d'aquests vint anys, la gent jove del país tingui una noció de "sindicat" una mica boirosa. El que els joves veiem clar, però, és que els "sindicatos verticales" són la mentida i la trampa més gran del món. I per a veure-ho no ens ha calgut cap anàlisi científica sinó somés l'experiència: a les fàbriques alguns, a la universitat els altres. Quin universitari, en efecte, podria afirmar desinteressadament i objectivament que el S.E.U. és el nostre sindicat segons la definició, és o menys aproximada, que suara hom donat de veritable sindicat? Ningú no dubta que el S.E.U. és un organisme del règim, dirigit i controlat per gent del règim, per a servir els interessos del règim. Un dels quals, és clar, ha estat després de la defensa del feixisme internacional, d'amagar el totalitarisme i la dictadura sota una aparença de democràcia. Però sabem molt bé que una de les condicions de la democràcia, la condició essencial com hem dit, és la llibertat. En el cas que comentem fóra doncs la llibertat d'associar-se per defensar els propis i interessos. El règim nega aquesta llibertat - i totes les altres - no cal dir-ho - i

6
amb aquest sol fet ja n'hi hauria prou per a poder dir que el S.E.U. no és un sindicat autèntic. El S.E.U., com totes les creacions del règim és una estructura artificial i forçada que només pot mantenir-se en un estat de força com l'actual. Que potser podria resistir el S.E.U. la competència legal d'un autèntic sindicat d'estudiants com la F.N.E.C. seria? Ningú no s'afiliaria a una enganyifa com el S.E.U.

Per a adonar-nos del veritable caràcter d'aquesta enganyifa funesta només cal que n'examinem els orígens. Els quals orígens se situen abans de la caiguda del feixisme internacional, això és, abans de l'any 1945. Aleshores no hi havia cap necessitat de disimular ni d'amagar les urpes i alshores el S.E.U. era l'instrument de control policíac i doctrinal de la universitat. El S.E.U., llavors, era a mans de la Falange, que podia desenvolupar sense embuts tot el seu "estilo" totalitari. Una de les aules de l'edifici universitari havia estat habilitada com a "txeca" on cada dia eren torturats estudiants. El S.E.U. es regia, com sabem, per l'anomenada "dialèctica dels punys i les pistoles". Però amb el temps, i per dissort del règim, la situació exterior i la interior va anar canviant. Pel que fa a dins del país, només cal que recordem la vaga de tramvies del 1953, que significà un truc per al desvetllament de la universitat.

Tanmateix, aquest desvetllament no fou efectiu fins als esdeveniments del 1956. Aquesta data és tan important per al país tot, com per a la universitat en particular. El 1956 va tenir lloc la primera manifestació pública, popular i de grans proporcions d'oposició i de robuig al règim franquista. I el 1956 els estudiants es van incorporar a la vida política del país. Els fulls clandestins prengueren el lloc dels diaris esportius a les mans dels universitaris, les converses sobre la situació política va substituir les xorrades sobre futbol. Els estudiants van sortir al carrer a compartir amb tots els ciutadans l'actitud de protesta. En aquestes dates, doncs, la universitat va prendre consciència d'ella mateixa i per tant del seu paper dins la societat, dins el país. Les conseqüències de les vagues i dels altres fets del 1956 són prou conegudes: reorganització ministerial, accentuació del "camouflage" democràtic, etc. La conseqüència del nou ambient creat a la universitat fou la reforma del S.E.U. Els estudiants van aprofitar-la tan donava de si. Van ocupar els carrers que la reforma els permetia, bandejant-ne la FALANGE i llavors restà netament diferenciat el S.E.U. "de baix" format pels estudiants elegits lliurement pels companys, del S.E.U. "de dalt" format pels mercenaris designats pel règim.

L'opinió de la universitat, doncs, podia ésser expressada, per bé que aquesta expressió no tingés cap efectivitat en arribar al S.E.U. oficial. Els delegats de curs podien parlar amb més o menys llibertat a les cambres de Facultat i aquestes podien prendre acords menors en profit dels interessos universitaris. El millorament i la intensificació del clima universitari - abans tan somort - en aquests darrers anys és el resultat i una prova de la labor acomplerta per les cambres. Recordem encara la bona quantitat de conferències, curssets, etc. d'organització exclusivament dels estudiants. Però tot això donava com a conseqüència que la intervenció del règim restava molt mediatitzada dins el clos universitari. Els estudiants es reunien, els estudiants acordaven, els estudiants feien conferències sense que el S.E.U. oficial pogués im-

UTB
Biblioteca de Comunicació
General
CEDOC

dir-ho o controlar-ho prou. Això es clar, constituïa un perill per a la seguretat de la dictadura, baldament fos un perill menor puix que els estudiants no podien fer sentir la seva veu fora de la universitat.

Tanmateix, el curs passat (1960-61), el perill esdevingué agut. Dos fets el van posar en evidència. El primer, a començament de curs, fou la campanya contra l'OPUS DEI. Durant la celebració del "Juicio bufo" a la Facultat de Dret i arreu d'algunes al·lusions en tò de folga, és clar, que hom va fer a la institució - institució?? - esmentada, alguns militants seus van assaltar violentament el teulat i van agredir els qui hi representaven. Aquest fet commogué tota la universitat. La mala brama de que l'OPUS ja gaudia restà multiplicada al màxim. Tot-hom discutia sobre els esdeveniments i en aquestes discussions alguns elements de l'OPUS tornaren a agredir universitaris. Aquest és unilateral de la força i de la violència era absolutament intolerable. Una universitat "democràtica" no podia permetre impunement la tornada al feixisme i al totalitarisme que l'OPUS demostrava. Els universitaris unànime-ment desitjaven que els culpables - i l'OPUS en si ho era, puix que tots els agressors sortiren del "Col·legi Major" Monterols - fossin sancionats com calia. Les cambres obligaren el Rector a nomenar un jutge instructor per tal de fer un expedient acadèmic als agressors. Així mateix la Cambra de Dret delegà una comissió encarregada d'aplegar proves de la responsabilitat del "Col·legi Major" Monterols en els esdeveniments. Aquesta acció legal dels universitaris anà acompanyada d'una campanya clandestina que posava al descobert el veritable caràcter que l'OPUS té sota la capa de la religió. Si recordem que l'OPUS ha esdevingut un dels suports més importants del règim, no serà difícil d'adonar-nos com era de perillosa la campanya universitària, contra aquest grup de força, polític, econòmic, religiós. Era impossible, però, d'evitar-ho perquè els estudiants controlaven, com hem dit, tot el mecanisme inferior del S.E.U. i doncs totes les decisions que podien ésser preses al seu través. Fou una experiència molt desagradable, sens dubte, per al gabinet opusdeista i doncs per a tot el govern del règim.

Però al mateix curs acadèmic que comentem, s'esdevingué un altre fet que encara exasperà i alarmà més els serveis de seguretat del règim - sempre tan sensibles - Fou l'adhesió de les Cambres universitàries a la Conferència Internacional per l'amnistia dels presos polítics d'Espanya, que era celebrada a París els dies 25 a 27 de març. La contrapropaganda del règim consistí, no cal dir, a treure importància de la Conferència i a aconseguir per tots els mitjans que ningú de l'interior del país no se'n fes ressó. I justament els òrgans representatius de la joventut universitària van signar uns documents d'adhesió que foren tramesos a la Conferència, on ésser llegits, i, és clar, àmpliament comentats. El cop era certament fort i la reacció fou prompta: destitució del delegat de la Facultat de Filosofia i nomenament d'un jutge instructor - així de passada feien la revenja del procés contra l'OPUS - per als culpables de l'adhesió.

Aquests, com deiem, constitueixen els dos fets més importants per a palesar al règim que no podia pair el gram de democràcia que, per tal de despietar, havia permès a la universitat. Tanmateix, cal esmentar altres fets menors però ben significatius esdevinguts encara al curs de 1960-61. La Cambra de Filosofia i Lletres signà per unanimitat una ins-

tància demanant una càtedra lliure de la Llengua i Cultura catalanes; això i tot el que es refereix a aquesta càtedra resta explicat més amunt. Les Cambres de la Universitat de Barcelona protestaren perquè no fou reconeguda i fou rebutjada la representació catalana enviada al "Consejo Nacional Representativo" del S.E.U. celebrat a Madrid. La Cambra de Filosofia va demanar la publicació de l'Estatut de la Universitat Autònoma de Barcelona per la seva exemplaritat democràtica. La mateixa cambra va protestar públicament de la "passivitat", ineficàcia o autèntica agressivitat del S.E.U. envers els interessos dels estudiants; aquesta protesta, és clar, fou considerada antireglamentària. A tot plegat cal afegir "quadres murals", les sessions sobre la situació del Congo i de Cuba, sobre els problemes de les nacionalitats i el problema nacional català específicament, sobre la llibertat i la democràcia, i d'altres encara, on fou dit tot allò que la premsa del règim té tanta cura a silenciar.

Tres anys (1958-61) d'un mínim de llibertat, com hem vist, van convertir la Universitat de Barcelona en un dels fogars antifranquistes més importants i en un porillós exemple per a les altres universitats - on cal assenyalar que també van produir-se durant aquestes anys diversos aldarulls, com ara a les de Sevilla, Madrid i Salamanca. La Universitat palesava el punt més feble del règim, demostrava com era incompatible amb la més minsa democràcia. No era qüestió d'anar castigant succeïssim "culpables" perquè cada volta hom hauria afirmat més l'oposició. Valia reformar les estructures on podien recolzar-se tots els possibles culpables; calia una reestructuració del S.E.U. vist que la reforma del 1958 havia resultat contraproduent.

I, en efecte, quinze dies abans de començar el nou curs, el 18 de setembre, el general Franco signava nous estatuts del S.E.U. "para hacer más ágil el funcionamiento del Sindicato" i "adequar los preceptos jurídicos a las exigencias de la realidad". Féra llarg de detallar en que consisteix realment aquesta "agilització" i aquesta "adequació" respecte als estatuts anteriors i respecte a la veritable democràcia. En general, i com calia esperar, podem dir que la reforma tendeix a assegurar un control efectiu del règim en tots aquells sectors del S.E.U. on les "exigencias de la realidad" havien demostrat que calia. Com que tots els mals venien del fet que els estudiants s'expressaven lliurement, era això el que calia cyitar. Aquesta llibertat era exercida a les Cambres a través dels seus acords, dels seus butlletins i quadres murals. Doncs calia controlar-ne no pas l'accés (eleccions, etc.) - que això no hauria permès de camuflar la desdemocratització - sinó només la utilització. Els delegats i consellers de curs continuem essent elegits lliurement - "democràcia" i "diàleg" - però aquests senyors no podran dir res, res del que els interessarà o voldran dir, puix que tot el que diran, escriuran o faran ha de dur el vist i plau i les signatures del Degà i del "Jefe del Distrito". Cal veure com està d'escarmentats! Fins i tot els "ruegos y preguntas" que hom farà a les sessions de la Cambra caldrà que siguin conegudes i aprovades amb anterioritat (!!!) pel Degà. Així mateix els actes a cal·lbrar i els escrits i cartells a exposar públicament hauran d'ésser aprovats pel Degà amb cinc dies d'anticipació. La reinstitució de la reforma creiem que resta prou clara amb tot el que duem dit.

Els resultats d'aquesta reforma han estat rapidament efectius. L'activitat universitària ha disminuït vertiginosament respecte al curs pas-

sat: gairebé no ha estat celebrat cap acte pels estudiants, les cambres han perdut tot l'interès ... En canvi, han augmentat les reunions i els acords clandestins. Tota la campanya per la qüestió de les milícies universitàries ha estat menada clandestinament, llevat de la petició adreçada al ministre que no hauria servit per a res sense aquella campanya clandestina. En fi, tot indica que hem entrat en una nova etapa de clandestinitat, per bé cal no renunciar a aprofitar-nos de les gairebé nul·les possibilitats que l'estructura actual del S.E.U. ens ofereix. Avui, però, la situació és sortosament molt diferent de la d'anys enrera; el règim està completament corcat i l'esperit d'oposició del país creix - bé que encara massa poc a poc - Avui les veus de protesta es fan sentir amb més facilitat i els universitaris tenim el deure de fer sentir la nostra, ben forta, juntament amb les que s'aixequen de les fàbriques, dels tallers, del camp i de la ciutat, de tot el país, per tal de recuperar allò que fa vint-i-cinc anys que ens fou arrabassat: la llibertat, la llibertat de Catalunya com a nació i dels catalans com a homes.

= = = = =

" ... Després de segles d'asmoïment i d'inconsciència, sabem que som catalans i sabem tot el que ésser catalans significa. A la primèria, aquest desvetllament va ésser provincialisme, va ésser regionalisme, perquè província o regió és el Principat de Catalunya, com regió és Mallorca, com regió és València. Avui ja és intuïció d'ésser suprarregional, ja és nacionalisme, ja és afirmació de la nacionalitat catalana que no acaba en les fronteres de la vella província nostra, sinó que s'eixampla terres enllà fins a tocar les palmeres de Múrcia i, travessant la mar, floreix en les illes de Mallorca."

ENRIC PRAT DE LA RIBA, 1907.

PER QUÈ SOM NACIONALISTES

Ben cert que fóra absurd, adreçant-nos a nacionalistes, de plantejar qüestions d'aquesta mena. Prou ho sabem què ens mou a una actitud d'afirmació que demana tan de coratge. Prou ho sabem als homes que els homes que a l'Àfrica, a l'Àsia, a tot el món, han de bragar per causes semblants. "o cal pas que ningú ens digui per què sem nacionalistes. El nacionalisme, com a consciència d'unes possibilitats col·lectives i com a voluntat de fer-les realitat, es justifica en ell mateix pel sol fet de la seva existència. En darrer terme, el nacionalisme, no s'explica en uns llibres sinó en la realitat viva d'uns militants. Aquests, al nostre país, som nosaltres. Ningú no podrà negar la nacionalitat catalana mentre els nacionalistes catalans existim.

Orò es clar, existim "precisament" perquè aquesta nacionalitat és negada. I la negació - aquesta és la raó de l'escrit - és de moltes menes. Les de la negació franca i oberta fons a la negació silenciosa, hi ha tota una gamma de posicions davant el nacionalisme, perquè els interessos i les inconsciències també són diversos en aquest respecte. Sobretot els interessos, és clar.

Evidentment, són pocs els qui avui neguen en absolut la nacionalitat catalana: tothom els coneix prou bé. I la brutalitat que gasten en llur pretensió ens serveix de testimoniatge, perquè tot negant el fet no fan més que afirmar-lo. Respecte als qui callen el fet, coneixent-lo, mésaviat ens han de merèixer compassió pel que demostra llur silenci: covardia per a afirmar o impotència per a negar; mesquinesa, tot plegat.

Allò que cal denunciar i desemascarar amb la nostra actitud íntegra i radical de nacionalistes, amb la nostra acció contundent i inequívoca, amb la nostra concepció dinàmica del país, del seu ésser i del seu esdevenidor, allò que cal posar en evidència és el "Nacionalisme" occorran-sit i el "Nacionalisme" aprofitat. Els únics verament nocius si de veres fossin nacionalistes, si de debó representessin el nacionalisme, perquè el farien injustificable. Tots dos tenen causes i objectius distints, però totes dos es distingeixen per la feblesa, per la tabior, per la manca d'esperit - o d'obres - per l'estretesa de conceptes i en darrer terme per la minimització del problema. Tots dos es dediquen, com es diu correntment, a "tirar aigua al vi". Un vi que els resulta massa fort, ells saben per què - i nosaltres també - No costa gens de distingir-los, doncs: qualsevol reserva els traeix, i de reserves en femulen contínuament. No senten - no volen o poden sentir - que el nacionalisme no és un joc, sinó l'empresa per la integritat humana és, en el nostre cas, set milions de persones; no valen que no es pot formular a mitges perquè l'home - cada home a aquests set milions - és un tot invisible en sentiment, en pensament i en voluntat.

Els pseudo-nacionalistes per migradesa o per aprofitament de la força nacional no volen mai comprometre's amb llur nacionalisme i de vegades - sovint - arriba a fer-los nosa i fins l'han de dissimular. Esdevé un nacionalisme de conveniència o, en el millor dels casos, una simple etiqueta per a quedar bé, puix que el país demana, reclama, el nacionalisme. I d'altra banda, parlar d'ignorància, o de manca d'expressió, per a justificar els migrants quan portem més d'un segle de no-

viment nacionalista, un segle carregadíssim d'esdeveniments ben alligona-
dors - sobretot aquells les conseqüències dels quals encara patim - és
del tot inadmissible. No hi ha justificació - ni el poble n'els la do-
narà - per als qui s'anomenen nacionalistes, per als qui formulen el pro-
blema nacional català, i només en treuen les conseqüències que els van
bé, o que els convenen, sense assumir la responsabilitat que l'hora pre-
sent exigeix d'un nacionalista.

Això no és ésser nacionalista; això no és afirmar un país -
el propi, el nostre país - això no és crear la llibertat d'un poble, del
poble català, del nostre poble. I no parlem en termes abstractes: el
poble són els homes i les dones que treballen, d'ells ha d'ésser la lli-
bertat. Només hi ha una manera d'ésser nacionalista. No és gaire difí-
cil de demostrar si un hom ho és: un nacionalista ho és a tot arreu i en
tot moment, intensament, íntegrament, totalment. Un nacionalista pateix
el problema del seu poble i viu per a resoldre'l. Puix que no som nacio-
nalistes perquè sí; hi ha un problema, una realitat sagnant, una situa-
ció punyent: la del nostre poble.

Les formulacions tèrboles, neulides, encarcerades, sense ampli-
tud, sense integritat, amb reserves, demostren que els qui les fan igno-
ren que el nacionalisme és una força dinàmica i creadora; una força que
té un origen i un desenvolupament històrics - com qualsevol fet humà que
tingui raó d'ésser - i que portarà a un fi. El nacionalisme de 1961 és
ben altre que el de 1850 i que el de 1914. Tenir una idea "estàtica" del
nacionalisme - i de nació, doncs, - creure que sempre ha estat i serà
una mateixa cosa, és pensar d'una manera idealista sense tocar de peus
a terra, és ignorar que qualsevol cosa que es deturi ja ha passat al
pretèrit. Però és ignorar també la realitat humana actual; és estar miop
al desenvolupament de la societat humana. Avui l'home actua nacionalment
i el progrés - social, econòmic, cultural - de la societat humana s'ope-
ra a través de la nació. Voler-ho negar porta a la ineficàcia; voler-ho
evitar és antihistòric.

El nacionalista és el qui ho sent, el qui ho viu, això; no
pot romandre estàtic, indiferent, indecís, incomprensiu davant el proble-
ma nacional perquè toca i viu la realitat del seu poble i la realitat
és dinàmica i íntegra; la realitat exigeix unes decisions i unes solu-
cions. Exigeix una voluntat per a accomplir-les.

El nostre país té plantejat amb caràcter d'urgència un proble-
ma total, el seu problema nacional. Tots els qui a València, a Mallorca,
a Lelida, a Barcelona, ens sentim d'un mateix país, d'una mateixa nació,
patim la realitat en que és troba el nostre poble i vivim cada dia, ca-
da minut, per solucionar-la. Contra els botxins, avergonyint els silen-
ciosos, donant exemple als escarransits, descobrint als aprofitats, els
nacionalistes avancem per deslliurar un país, la nostra pàtria, i per
fer-lo marxar història enllà juntament, fraternalement, amb tots els al-
tres pobles, amb tots els altres homes del món que saben per on es va
cap al futur. Per això som nacionalistes.

=====

DESESTATALINITZACIO, DESTRUJULLITZACIO ... AVIAT, DESFRANQUITZACIO!

PUNTUALITZANT

NOTA:

En uns moments a primeries de l'estiu, un company nostre després de llegir "El Mundo Obrero" que cita, va escriure la present nota i ens la lliurà per si se creia oportú publicar-la en el butlletí. Malgrat ésser la opinió del nostre company compartida plenament per tots nosaltres, i per tant oficial del BEN, hem va considerar millor no publicar-la, perquè no semblava oportú hostilitzar, sense més fonament, una força, que, com nosaltres, lluita contra el franquisme i amb la qual ens podem convenir aliances tàctiques. Altrament vam convenir en el caràcter intern del butlletí "Mund Obrero".

Posteriorment, han anat arribant a les nostres mans, successius documents elaborats i publicats pel PSUC, sobre el problema nacional de Catalunya, els quals com la revista "Horitzons", tenen una considerable difusió. En aquests documents, el nostre problema nacional és tractat d'una manera deploable i tendenciosa per tal d'adaptar-lo a uns esquemes doctrinals previs que no tenen res a veure amb Catalunya. Com que en millor dels casos, el que pot derivar-se'n és una gran confusió, ja que els senyors del PSUC es titulen nacionalistes, hem cregut convenient revisar la nostra actitud i publicar l'article que en un principi havíem retingut. Amb això de moment, només pretenem desenmascarar aquests nacionalistes tan estronys.

El "caràcter nacional" del PSUC

El butlletí "Mundo Obrero" (Òrgan del Comitè Central del Partit Comunista de Espanya) en el seu número 15, datat el 15 de juliol del 1961 en la pàgina 3, publica una

Declaración del Comité Ejecutivo del Partido Comunista de España sobre el XXV aniversario de la Fundación del Partido Socialista Unificado de Catalunya.

A continuació transcrivim íntegrament, un dels paràgrafs d'aquesta declaració:

En realidad como acaba de recordarlo el Comité Ejecutivo del PSUC en su documento publicado con motivo del XXV aniversario, ambos partidos trabajan como si se tratara de uno solo. Y en dicho documento se añade:

El PSUC fiel al principio leninista de que en un Estado debe de haber un solo partido Comunista, proclamado más de una vez que, cuando las circunstancias de la lucha lo aconsejen, se integrará en el Partido Comunista de España, manteniendo y reforzando su carácter nacional catalán (!!!) . Por su parte el P.C. de España manifestó ya en su V Congreso su completo acuerdo con esta perspectiva de la integración, cuya decisión concreta corresponderá tomarla al PSUC (?) cuando lo juzgue oportuno.

Aquest reconeixement explícit que el PSUC en realitat és una sec -

ció del P.C. espanyol, gairebé no feia falta perquè tothom ho sabia. El que no se sabia és que quan els corresponents jerarques ho creguin oportú, s'abandonà la comèdia de fer aparèixer dos partits diferents i el PSUC serà integrat oficialment en el P.C. espanyol, "mantenint" y reforzando su caracter nacional catalán" Aquesta filigrana revela la mà d'un geni comparable a determinats prestidigitadors de la "premsa orientada del franquisme". Es veu que entre aquesta i la "dialèctica materialista" del marxisme ortodoxe, hi ha Comitès que es van capacitant per a elaborar una literatura mística digna del nou Imperio Español.

=====

KATANGA

La secessió de Katanga ha desformat una onada de passions, ha posat en marxa la implacable màquina d'acció de molts interessos i ha aconseguit dividir les opinions com pocs problemes ho han fet. Una enorme confusió regna a l'entorn del significat i dels motius del secessionisme katanguès. Confusió molt més explicable si tenim en compte que les parts interessades en l'afer són blocs puixants, i que cadascun d'ells disposa de poderosos mitjans d'informació per tirar l'aigua al seu molí.

A casa nostra, la premsa dirigida pel franquisme ens ha servit només les notícies, i sobretot les interpretacions, favorables a una de les bandes. Això ha contribuït encara més a fomentar la confusió esmentada, fins al punt de desorientar àdhuc algunes persones ben intencionades que, tot i la seva prevenció contra les tendències de la premsa espanyola, han rribat a creure que a Katanga es defensava el dret d'una nació a autodeterminar-se.

Hom sentit dir a un nacionalista català, progressista i d'esquerra, que era inadmissible que les Nacions Unides intentessin imposar una solució centralista al Congo, i que Tshombe i el seu poble eren unes víctimes dels instints imperialistes i agressius.

Quan li preguntàrem si no trobava estrany que la premsa i la ràdio de l'Estat opressor de Catalunya i Aizkadi defenses amb tant d'entusiasme el separatisme de Katanga, el nostre interlocutor va considerar que les coses potser no eren tan clares com semblava i va demanar presisions.

- Qui és Tshombe? - preguntà.

Li van aclarir que Tshombe era el cap d'una important família que s'havia distingit sempre per la seva adhesió i constants serveis als belgues, i que era conegut, abans de la independència, com a un fervent partidari del manteniment de l'estatut colonial del Congo. Van afegir que com a premi de la seva col·laboració els membres del clan Tshombe eren els únics indígenes als quals es permetia viatjar en els mateixos compartiments de tren que als blancs.

- Però, es almenys un nacionalista katanguès que representa la voluntat i el sentir del seu poble? - ens demanà.

Tshombe - li contàrem - va descobrir que Katanga era una nació i ell un nacionalista l'endemà de la independència. Sota el domini

belga no se li va acudir mai que Katanga necessités ésser independent, ni que la unitat del Congo fos una amonaga per als seus interessos. Una actitud, doncs, poc virtuosa, força suspecta.

Però encara hi ha més greu. La nació de Katanga i el nacionalisme de Tshombe són un invent dels propietaris belgues i anglesos de la Union Minière, societat que controla les fabulosos riqueses del subsòl d'aquella zona. Aquests capitalistes, tementos que els líders del Congo independent utilitzessin les mines per elevar el nivell de vida de la població de color i impedissin la inhumana explotació de què la Union Minière feia objecte els katanguesos, llançaren el seu titella Tshombe amb l'hipòcrita argument que defensava els negres de Katanga i llurs interessos. Quan la realitat era que aquests negres eren assassinats, mutilats i maltractats, pel més fútil pretext, pels funcionaris de la companyia minera.

Tshombe proclama a tot vent que Katanga no vol ésser la menjadora del Congo, però admet en canvi, com la cosa més natural del món, que ho sigui del capitalisme europeu, i que el país segueixi essent una colònia camuflada, explotada per Bèlgica i Anglaterra. Aquest i no altre és el pretès nacionalisme de Tshombe.

-Però amb qui com tu - inquirí finalment - per aguantar tan de temps contra les Nacions Unides i el Govern Central?

Compta amb el suport dels països propietaris de la Union Minière, i amb el constant sabotatge dels mateixos als esforços de les Nacions Unides. Juga també al seu favor la debilitat del govern legítim. Però el que té una importància decisiva i explica la resistència de Tshombe i el seu grup, és l'efectiu ajut monetari de la Union Minière i la presència a Katanga d'uns quants milers de mercenaris blancs que s'hi són els qui de veritat controlen la situació i formen la força constitent al servei del govern secessionista.

Es curiós observar que a més dels antics oficials de l'exercit belga al Congo, la Gendarmeria katanguesa és comandada per militars ultrar francesos - participants de la rebel·lió algerina contra De Gaulle - per ex oficials de les SS alemanyes i per membres de la Legió Francesa - torturadors dels patriotes algerins del Front de Lliberació Nacional - quan han fugit d'Algèria per temor que se'ls fes justícia. Trinquier, Faulques etc. etc. són noms coneguts a França per la seva cruel actuació contra el poble algerí.

Amb aquest selecte nucli de mercenaris feixistes Tshombe ha obligat els seus països a autodeterminar-se en contra d'ells mateixos.

Després d'aquesta conversa el nostre interlocutor convingué que no sempre unes realitats semblants es presenten a la mateixa esquema, i que el paper que a la península ibèrica correspon a Castella, el representa al Congo Tshombe i a la Union Minière, i el de Catalunya la població indígena i el Govern Central de Leopoldville, víctimes com nosaltres, els catalans de l'imperialisme foraster.

Així quedava perfectament explicat que la promesa franquista espanyola anés a favor de Tshombe, i que els nacionalistes catalans esti-

guéssim moralment al costat del Govern Central i de les Nacions Unides en la seva lluita per alliberar un poble de l'opressió política i ~~econòmica~~ estrangera.

El nostre interlocutor es prometé no deixar-se influir més per la gota d'aigua diària de ~~la pressió controlada~~, i assegura que davant e qualsevol problema que li semblés dubtós, posaria en joc el seu sentit crític. Llavors parà en sec de parlar, vavil·là un moment i ens referí un diàleg que havia sostingut feia poc amb un senyor, ex-militant d'un important partit de dretes, que fa temps havia estat una força política dins del catalanisme. Aquest senyor, ens digué, ocupava ara un càrrec públic per, segons ell, poder defensar d'aquesta manera els interessos de Catalunya. Aquest senyor tan ben situat, estava indignat del que fan les Nacions Unides al Congo, funest presagi del que podrien fer comà al nostre país.

Això - conclugué el nostre interlocutor - em fa encara més llum sobre qui són els partidaris de Tshombe: els franquistes, els reaccionaris i els qui consideren que és compatible col·laborar amb el règim de Franco i ésser catalanista. També em demostra que a Catalunya tenim els nostres petits Tshombe al servei de l'imperialisme castellà.

=====

UNES PARAULES AL PRESIDENT MANTIR QUE AVUI VIUREM, COM MAI, EN L'ESPERIT DELS CATALANS.

En el seu Consell de Guerra.

El militar que presideix:

- El vostre defensor?

El President Companys:

- Defensor, per què? Primerament, jo sóc advocat...

De què m'haig de defensar? Jo soc l'autoritat legítima de Catalunya, per voluntat del poble, sense discussió. Si a algú haig de donar compte dels meus actes, com a polític i com a governant, és al Parlament català, representació genuïna del nostre poble. Vosaltres sou les tropes d'invasió que heu vingut a usurpar els nostres drets i les nostres llibertats, a ennegar la nostra Pàtria, i Catalunya us repudia com a enemics...

